

Tweede Kamer

DER STATEN-GENERAAL

Commissie Rijksuitgaven

Aan de minister van Financiën

Plaats en datum: Den Haag, 5 juli 2024
Betreft: Verzoeken in kader van de nadere uitwerking van de motie-Van Vroonhoven/Vermeer
Ons kenmerk: 2024Z11641/2024D28419
Uw kenmerk: -
Uw brief van: -

Geachte heer Heinen,

De Tweede Kamer heeft op 21 december 2023 de motie-Van Vroonhoven/Vermeer aangenomen ([Kamerstuk 36470, nr. 6](#)). In de motie is geconstateerd dat de Najaarsnota 2023 liet zien dat het Rijk onvoldoende grip heeft op de rijksuitgaven en dat de Kamer onvoldoende in staat wordt gesteld om de effectiviteit en doelmatigheid van uitgaven te beoordelen. Om meer zicht te krijgen op de besteding van budgetten verzocht de motie de commissie voor de Rijksuitgaven in overleg met de Algemene Rekenkamer een voorstel te ontwikkelen voor een volledige doorlichting van alle rijksuitgaven.

De commissie voor de Rijksuitgaven heeft over de motie overleg gevoerd met de Algemene Rekenkamer. In haar procedurevergadering van 11 april 2024 heeft de commissie besloten de motie langs de volgende lijnen uit te voeren, waarbij wordt aangesloten bij de begrotings- en verantwoordingscyclus ([Kamerstuk 31865, nr. 246](#)):

1. Inzicht vergroten in uitgevoerde en geplande evaluaties;
2. Rol Tweede Kamer versterken;
3. Werking evaluatiestelsel verbeteren.

De commissie voor de Rijksuitgaven heeft mogelijke acties geïdentificeerd die aansluiten bij de verantwoordelijkheidsverdeling van de verschillende partijen: vakministers, verantwoordelijk voor planning en uitvoering van evaluaties; de Minister van Financiën verantwoordelijk voor regelgevingen toezicht; de Algemene Rekenkamer verantwoordelijk voor de externe controle van de rijksuitgaven en de Tweede Kamer voor controle van de regering en kaderstelling.

In de procedurevergadering van 4 juli 2024 heeft de commissie gesproken over drie acties die onderdeel uitmaken van de eerste lijn, het vergroten van het inzicht in uitgevoerde en geplande evaluaties:

1. In september per begroting inzicht geven in de opvolging van aanbevelingen van uitgevoerde periodieke rapportages, doorlichting en interdepartementale beleidsonderzoeken;
2. In september format opstellen voor periodieke rapportages (vergelijkbaar met bijv. de evaluatie fiscale regelingen, incl. scores op bepaalde criteria);
3. Voorjaar 2025 per begrotingshoofdstuk inzicht te geven in uitgevoerde evaluaties, de belangrijkste bevindingen en aanbevelingen, en de opvolging daarvan aan de zijde van het kabinet.

Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

T. 070-3182211
E. cie.ru@tweedekamer.nl

De commissie voor de Rijkuitgaven heeft besloten u het volgende te verzoeken.

1. Inzicht in opvolging aanbevelingen van evaluaties

De commissie verzoekt u om in overleg met de vakdepartementen te bewerkstelligen dat het kabinet vanaf het voorjaar van 2025 jaarlijks bij de jaarverantwoording aan de Kamer per departement inzicht geeft in de opvolging van de bevindingen en aanbevelingen van de belangrijkste evaluaties op de strategische evaluatieagenda, inclusief de overkoepelende periodieke rapportages/beleidsdoorlichtingen en interdepartementale beleidsonderzoeken.

Graag ontvangt de Kamer uiterlijk eind dit jaar al het verlangde inzicht voor enkele departementen in de vorm van een pilot.

Toelichting

Doel is om in de aanloop naar de behandeling van de meerjarige Voorjaarsnota per begrotingshoofdstuk een actueel en toegankelijk overzicht te krijgen van de afgeronde belangrijkste beleidsevaluaties, de daarin opgenomen budgettaire grondslag, belangrijkste bevindingen en aanbevelingen en de mate en wijze van opvolging van die aanbevelingen (per aanbeveling), waaronder eventuele beleidsaanpassingen. Onder aanbevelingen worden ook de in evaluaties opgenomen lessen voor het vergroten van de (voorwaarden voor) doeltreffendheid en doelmatigheid van het beleid, incl. besparingsopties bedoeld.¹ Daarbij heeft de eerste uitvraag voor eind dit jaar het karakter van een pilot bij enkele departementen. Het kan worden gezien als eerste stap om met u, de vakdepartementen en in overleg met de Algemene Rekenkamer het inzicht en de bruikbaarheid van uitgevoerde evaluaties structureel te vergroten en beter aan te sluiten op de begrotingsbesluitvorming.

Voor de wijze van rapporteren kan worden aangesloten bij [model 3.45](#) van de Rijksbegrotingsvoorschriften voor de jaarverslaglegging, met dien verstande dat per aanbeveling ook wordt ingegaan op de mate en wijze van opvolging. De precieze wijze van rapporteren kan onderdeel zijn van de pilot, inclusief bijvoorbeeld te maken keuzes over de vorm, schriftelijk bij budgettaire nota's, als onderdeel van begrotingen of anderszins of bijv. digitaal.²

2. Format voor de samenvatting van een periodieke rapportage

De commissie voor de Rijksuitgaven verzoekt u een format op te stellen voor de samenvatting van de uitkomsten van een periodieke rapportage, inclusief het oordeel over de (voorwaarden voor) doeltreffendheid en doelmatigheid van de beleidsinstrumenten en daarmee samenhangende uitgaven. De commissie verzoekt u haar gelijktijdig met de uitkomsten van de pilot uiterlijk eind dit jaar te informeren over de voorgestelde invulling van het format, inclusief een concrete toepassing als voorbeeld.

Toelichting

Doel is met het format de informatie uit periodieke rapportages beter toegankelijk te maken en belangrijke sturingsinformatie kernachtig in beeld te brengen. Dat stelt de Tweede Kamer in staat haar controlerende rol beter te vervullen en bevordert integrale afwegingen over de inzet van middelen. Daarmee kan dit verzoek worden gezien als een aanvulling op het reeds lopende initiatief van uw ministerie om de [handreiking](#) voor het opstellen van periodieke rapportages te actualiseren, specifiek gericht op de samenvatting.

Bij het opstellen van het format kunnen de criteria van (voorwaarden voor) doeltreffendheid en doelmatigheid zoals genoemd in de [Regeling periodiek evaluatieonderzoek 2022](#) als uitgangspunt dienen, eventueel aangevuld met andere criteria.³

¹ Zie voor een nadere toelichting op de gebruikte begrippen de Regeling periodiek evaluatiebeleid 2022. Bij onderzoek naar doeltreffendheid en doelmatigheid dient ook rekening te worden gehouden met eventuele (ongewenste) neveneffecten en 'wordt aangemoedigd rekening te houden met publieke waarden in den brede' (artikel 3c RPE 2022).

² Bijv. via een integrale, direct raadpleegbare database van aanbevelingen en opvolging via www.rijksfinancien.nl.

³ Zie ook de [Toelichting](#) op artikel 1 van de Regeling periodiek evaluatiebeleid 2022 en de nadere toelichting op gestelde eisen voor het in kaart brengen van de mate waarin de voorwaarden voor doelmatigheid en doeltreffendheid van beleid worden gerealiseerd. Zie ook de toelichting op artikel 3c, waarin wordt gerefereerd aan de evaluatiecriteria van het OESO Ontwikkelingscomité (w.o. relevantie, coherentie, impact en duurzaamheid).

De commissie voor de Rijksuitgaven verzoekt u daarbij ook om het format zo op te stellen dat per periodieke rapportage duidelijk is wat de budgettaire grondslag is en welke begrotingsuitgaven ermee worden afgedekt. Naar het oordeel van de commissie voor de Rijksuitgaven kan daarbij de gekozen aanpak voor de beoordeling voor fiscale regelingen als inspiratie dienen.⁴

Een en ander laat overigens onverlet dat, afhankelijk van het specifieke beleidsthema, ook andere, niet in het format opgenomen evaluatiecriteria van belang kunnen zijn. De ruimte om andere criteria bij de evaluatie te betrekken is er vanzelfsprekend altijd.

Tot slot

Ook de Kamer zelf is onderdeel van het evaluatiestelsel en heeft een belangrijke rol bij de uiteindelijke besluitvorming over de inzet van belasting- en premiegeld, met het oog op het realiseren van zoveel mogelijk maatschappelijke impact.

De commissie voor de Rijksuitgaven zal de door u geleverde informatie onder de aandacht van de betrokken vaste Kamercommissies en aangewezen rapporteurs voor de behandeling van de begrotings- en verantwoordingsstukken brengen. Daarbij zal de commissie ook aandacht vragen voor het belang van een kritische reflectie en behandeling door de Kamer zelf, om zo tot meer en beter inzicht over de kwaliteit van beleid en tot daadwerkelijk beter beleid te komen.

Hoogachtend,

de fungerend voorzitter van de commissie voor de Rijksuitgaven,

J.C. Sneller

de waarnemend griffier van de commissie voor de Rijksuitgaven,

A.H.M. Weeber

⁴ Zie de Kamerbrief aanbieding ambtelijk rapport aanpak fiscale regelingen en bijlagen ([Kamerstuk 32140, nr. 167](#)).